

Pratarmė

Leidinio 22-ąjį tomą sudaro trys skyriai. Remiantis postmodernizmo filosofų išvalgomis, *pirmajame skyriuje* „Metodologiniai ugdymo aspektai“ analizuojamos šiuolaikinės ugdymo ir švietimo problemos, susijusios su subjektyvizmu, reliatyvizmu ir neapibrėžtumu, turinio sumaištimi, ironišku žodynu, autoritetų praradimu ir kt. Bandoma atsakyti, ar šiuolaikinė postmodernioji mintis, besiskverbianti į švietimą, daugiau sukelia abejonių, ar daugiau jų išsklaido. Turint galvoje hermeneutines ir fenomenologines tradicijas, svarstoma, kurios ugdymo ir mokytojavimo priegijos gali atverti ugdytinio potencialių galių sklaidą. Siekiama parodyti, kaip lavinant asmuo gali būti išlaisvinamas, išskleidžiamos jo galios, susijusios su kitais. Aptariant auklėjimą išeities tašku pasirenkama priedermė, kuri suvokiama kaip priemonė, kildinama iš įvairių žmogaus prigimties įgymių. Ieškoma būdų, kaip įgymiai gali tapti veikimo priedermėmis, o jos – toliau plėtoti įgymius ir daryti juos vertybėmis. Šių klausimų erdvėje suaktualinamos ir moralinio ugdymo prielaidos, siejamos su proto ir jausmų dermės paieška ir jos svarbos apibrėžtimi.

Antrajame skyriuje „Vertinimo ir kompetencijų tobulinimo modeliai“ pirma pristatoma solo taksonomija, kaip nauja mokinių rašinių vertinimo priemonė, iš-

ryškinant sąryšingumą su kitomis taksonomijomis ir atskleidžiant naujus jos lygmenis. Toliau pateikiamas efektyvaus studentų karjeros kompetencijų ugdymo sąlygų įvertinimas. Be to, vertinamos moterų ir vyrų mokslinių karjerų (doktorantūros, mokslinės veiklos ir akademinės hierarchijos) pokyčių tendencijos Lietuvoje ir Suomijoje. Kadangi švietimui yra labai svarbios mokytojų kompetencijos, nes tik kompetentingas mokytojas gali ugdyti kitus, skelbiami nauji pačių pedagogų požiūrio į šių kompetencijų turinio apraiškas tyrimo duomenys. Kita vertus, siekiant sudaryti suaugusiems palankias įsidarbinimo, išsilavinimo ir profesinio tobulėjimo sąlygas, universitete svarbu pripažinti ir vertinti neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimus. Pažymėtina, kad pasiekimų vertinimas šiame skyriuje analizuojamas ne tik politiniu ir teoriniu aspektu, bet ir praktiniu – organizaciniu.

Trečiajame skyriuje „Juozo Vaitkevičiaus indėlis į edukologijos mokslą“ siekiama suaktualinti žymaus Lietuvos pedagogo mokslines idėjas jo 80-ųjų gimimo metinių proga. Tam visų pirma atskleidžiamos jo atliktų mokslinių empirinių tyrimų metodologinės priegijos bei pozicijos, vertinamos šiuolaikinio rekonstrukcionizmo, egzistencializmo, fenomenologijos, simbolinio interakcionizmo idėjų fone. Kartu

norėta ne tik apskritai nusakyti J. Vaitkevičiaus indėlį į edukologijos mokslą – socialinę bei kultūrinę edukologiją, lyginamąją didaktiką, istorinę pedagogiką ir kt., bet ir konkrečiau paanalizuoti, kaip jis suprato

mokymo proceso vaidmenį asmenybės raidai, socializacijos esmę ir ją nulemiančių veiksnių sistemą, mokytojų savęs pažinimo ir saviugdos reikšmę.

Vanda Aramavičiūtė